

Beleidsregels bijzondere bijstand Participatiewet Zoetermeer 2026

Samenvatting

Het college heeft op 11 maart 2025 de Beleidsregels bijzondere bijstand Participatiewet Zoetermeer 2025 vastgesteld. Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans en de wijziging(en) in de Wet op de huurtoeslag geven aanleiding om de beleidsregels aan te passen. Dit betekent dat in de beleidsregels artikel 12 vervalt en artikel 19, 20 en 21 gewijzigd zijn.

Besluit

Het college van burgemeesters en wethouder van Zoetermeer heeft op 23 juni 2026 besloten:

1. Artikel 12 vervalt.
2. Artikel 19 te wijzigen door de titel aan te passen naar: 'Voorliggende voorzieningen en algemene voorwaarden woonkostentoeslag' en de voorwaarden waarom een inwoner wel of niet in aanmerking komt voor woonkostentoeslag specifieker te omschrijven.
3. Artikel 20 te wijzigen door de titel aan te passen naar: 'Woonkosten huurwoning' en de voorwaarden te omschrijven wanneer een inwoner in aanmerking kan komen voor woonkostentoeslag voor een huurwoning.
4. Artikel 21 te wijzigen door te titel aan te passen naar: 'Woonkosten koopwoning' en omschrijft de voorwaarden wanneer een inwoner aanspraak kan maken op woonkostentoeslag voor een koopwoning en welke voorwaarden daaraan verbonden zijn.

Beleidsregel van het college van burgemeesters en wethouders van de gemeente Zoetermeer houdende regels omtrent bijzondere bijstand (Beleidsregels bijzondere bijstand Participatiewet Zoetermeer 2026)

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze beleidsregels wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Participatiewet.
- b. de bijstandsnorm: de bijstandsnorm als bedoeld in artikel 5 onder c van de wet zonder toepassing van de kostendelersnorm als bedoeld in artikel 22a van de wet. Voorts worden de volgende inkomenssituaties, gelijkgesteld aan de toepasselijke bijstandsnorm:
 - Een loondervingsuitkering (ZW, WW, WAO, WIA, WAZ, Wajong tot 70% of Wamil) aangevuld met de Toeslagenwet (TW)
 - Volledige AOW-uitkeringen zonder neveninkomsten.
 - ANW zonder extra inkomsten
- c. Inkomen: het inkomen zoals genoemd in artikel 32 van de wet, alsmede inkomen uit vermogen.
- d. Referentiepolis: een door het college aangewezen zorgpolis uit het aanbod van gemeentelijke collectieve zorgpolissen. Ten tijde van de inwerkingtreding van deze beleidsregels is de polis 'Menzis Garant Verzorgd2 plus Tand250 plus ER' de referentiepolis.

Artikel 2 Vorm van de bijstand

1. Tenzij deze beleidsregels anders bepalen, wordt de bijzondere bijstand verstrekt als een uitkering om niet (gift).
2. De bijzondere bijstand wordt in de vorm van een renteloze geldlening verstrekt in de gevallen die genoemd worden in artikel 48, tweede lid, van de wet en indien het bijstand voor de kosten van noodzakelijke duurzame gebruiksgoederen betreft als bedoeld in artikel 51 van de wet.

Artikel 3 De aanvraag

1. De aanvraag voor bijzondere bijstand moet worden ingediend binnen drie maanden na de factuurdatum.
2. Indien het een aanvraag voor bijzondere bijstand in verhuiskosten, inrichtingskosten, tandartskosten of duurzame gebruiksgoederen betreft, dient de aanvraag in beginsel te worden ingediend voordat de kosten zijn gemaakt.

Artikel 4 Gemeentelijke normenlijst/Nibud-normen

1. Bij het vaststellen van het bedrag van de bijzondere noodzakelijke kosten wordt aangesloten bij de normbedragen zoals opgenomen in de gemeentelijke normenlijst. Dit betekent dat de daadwerkelijk gemaakte kosten worden vergoed tot maximaal het bedrag dat in die normenlijst wordt genoemd, tenzij deze beleidsregels anders bepalen.

2. Als de gemeentelijke normenlijst niet voorziet in een normbedrag voor bepaalde kosten, wordt de Nibud-prijzengids gehanteerd om het bedrag aan bijstand te bepalen. Het bepaalde in het eerste lid, tweede volzin, is in dat geval van overeenkomstige toepassing.
3. Als een belanghebbende recht heeft op bijzondere bijstand voor een duurzaam gebruiksgoed (renteloze geldlening), kan hij kiezen tussen het betreffende normbedrag uit de gemeentelijke normenlijst en de tweedehandsprijs. De tweedehandsprijs is de helft van het toepasselijke normbedrag.
4. De gemeentelijke normenlijst wordt jaarlijks geïndexeerd volgens de consumentenprijsindex van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Indien daar aanleiding voor bestaat, worden normbedragen uit de gemeentelijke normenlijst marktconform bijgesteld door middel van een collegebesluit.

Hoofdstuk 2 Bepalingen over draagkracht

Artikel 5 Uitgangspunt draagkracht

Bij de vaststelling van de bijzondere bijstand dient rekening te worden gehouden met de aanwezige draagkracht in het inkomen of het vermogen. Bij de vaststelling van aanwezige draagkracht wordt in ieder geval rekening gehouden met de draagkrachtperiode, het vermogen en het inkomen. De toeslagen bedoeld in artikel 36 en 36b van de wet worden niet tot de draagkracht gerekend.

Artikel 6 Vaststelling van het vermogen en de draagkracht

1. Het vermogen wordt op dezelfde wijze vastgesteld als bij de algemene bijstand. Aangesloten wordt bij de vermogensgrenzen genoemd in de wet (artikel 34, tweede en derde lid). Het vermogen boven die grens wordt volledig tot de draagkracht gerekend (100 procent).
2. Indien in een periode van 12 maanden voorafgaand aan de aanvraag voor bijzondere bijstand er al een vaststelling van draagkrachtinkomen heeft plaatsgevonden én het college het aannemelijk acht dat er sindsdien géén relevante wijziging in inkomen is geweest, dan kan het college uitgaan van het eerder vastgestelde draagkrachtinkomen.
3. In afwijking van lid 1 worden de overwaarde van een eigen woning en de afkoopwaarde van een uitvaartverzekering niet aangemerkt als in aanmerking te nemen vermogen.

Artikel 7 Vaststelling van het inkomen en de draagkracht

1. Voor de vaststelling van de hoogte van het inkomen worden alle inkomsten waar men redelijkerwijs over kan beschikken inclusief vakantietoeslag voor 100% meegenomen.
2. Vrijlating van middelen, bedoeld in artikel 31, tweede lid, van de wet, is van overeenkomstige toepassing.
3. Op de vrijlating van giften zijn de artikelen 1 tot en met 5 van de Beleidsregels Vrijlating Giften Participatiewet Zoetermeer 2021 van overeenkomstige toepassing.
4. De verhoging van het kindgebonden budget voor de alleenstaande ouder (alo-kop) wordt niet in aanmerking genomen als draagkracht.
5. Het deel van een particuliere oudedagsvoorziening, zoals bedoeld in artikel 33, vijfde lid, van de wet, wordt niet tot het inkomen gerekend.
6. Bij de vaststelling van het draagkrachtinkomen wordt uitgegaan van het inkomen gedurende het jaar, beginnend op de eerste dag van de maand waarin de factuur is opgesteld.
7. Indien een aanvraag nog te maken kosten betreft, wordt bij de vaststelling van het draagkrachtinkomen uitgegaan van het inkomen gedurende het jaar, beginnend op de eerste dag van de maand waarin de aanvraag is ingediend.
8. Voor het bepalen van draagkracht uit inkomen van 18, 19 en 20 jarigen op wie artikel 12, eerste en tweede lid, van toepassing is, wordt uitgegaan van de toepasselijke bijstandsnorm vanaf 21 jarigen.
9. Indien in een periode van 12 maanden voorafgaand aan de aanvraag voor bijzondere bijstand er al een vaststelling van draagkrachtinkomen heeft plaatsgevonden én het college het aannemelijk acht dat er sindsdien géén relevante wijziging in inkomen is geweest, dan kan het college uitgaan van het eerder vastgestelde draagkrachtinkomen.

Artikel 8 Vaststelling van de draagkracht

1. Onverminderd artikel 7 is in het inkomen tot 110 procent van de van toepassing zijnde bijstandsnorm geen draagkracht aanwezig.
2. Ten aanzien van het inkomen wordt als draagkracht aangemerkt 35 procent van het inkomen tot € 2.628,75 per jaar boven 110 procent van de toepasselijke bijstandsnorm en 50 procent van het meerdere inkomen.
3. In geval van bijzondere bijstand voor woonkosten (woonkostentoeslag): indien het inkomen hoger is dan de toepasselijke bijstandsnorm, wordt 100 procent van het inkomen, voor zover dat meer is dan de toepasselijke bijstandsnorm, als draagkracht in aanmerking genomen.
4. De verrekening van de draagkracht gaat als volgt:

- a. Bij verstrekking van incidentele bijzondere bijstand wordt de draagkracht in één keer in mindering gebracht op de in aanmerking komende kosten;
 - b. Bij verstrekking van periodieke bijzondere bijstand wordt de draagkracht gespreid over de maanden waarover de bijzondere bijstand wordt toegekend met een maximum van 12 maanden en naar evenredigheid in mindering gebracht op de in aanmerking komende kosten;
 - c. Bij samenloop van incidentele en periodieke bijzondere noodzakelijke kosten wordt de draagkracht bij voorrang verrekend met de incidentele kosten waarvoor bijzondere bijstand wordt toegekend.
5. Het deel van het inkomen waarover men volgens het college redelijkerwijs niet kan beschikken, wordt in mindering gebracht op de draagkracht.
 6. Onder het bedoelde in het vijfde lid, wordt in ieder geval bedoeld:
 - a. de aflossing van schulden, vastgesteld in het kader van een minnelijke schuldregeling of in het kader van een wettelijke schuldsanering, indien en zolang het traject duurt.
 - b. Het verschil tussen de bestuursrechtelijke premie - als gevolg van het niet betalen van de zorgverzekering - en de nominale premie wordt, indien en zolang van de bestuursrechtelijke premie sprake is.
 - c. De eigen bijdrage voor verblijf in een inrichting, zoals bedoeld in art. 23 van de wet, indien en zolang hiervan sprake is.
 7. Het college kan in zeer bijzondere gevallen ten gunste van de belanghebbende afwijken van de bepalingen over de draagkracht, indien onverkorte toepassing onevenredig is in verhouding tot de met de beleidsregels te dienen doelen.

Artikel 9 Vaststelling van de draagkrachtperiode

1. De draagkracht wordt telkens voor de periode van twaalf maanden vastgesteld, beginnend op de eerste dag van de maand waarin de factuur is opgesteld. Wanneer hiertoe evenwel aanleiding bestaat, dient de eerder vastgestelde draagkracht herzien te worden.
2. De draagkracht kan naar rato voor een kortere of langere periode vastgesteld worden, indien de periode waarop de kosten waarvoor bijstand is aangevraagd betrekking hebben, daartoe aanleiding geeft.

Hoofdstuk 3 Bijstand voor zorgkosten, kosten van ouderen en mensen met een beperking

Artikel 10 Zorgkosten

1. Er kan alleen bijstand worden verstrekt voor de volgende zorgkosten:
 - a. De meerkosten van een bril (glazen en/of montuur) of lenzen.
 - b. De meerkosten voor hulpmiddelen en prothesen (bijvoorbeeld: orthopedische schoenen, gehoorapparaten, pruiken, borstprothesen).
 - c. De meerkosten voor tandheelkundige zorg.
2. Onder meerkosten wordt verstaan: het gedeelte van de in het eerste lid genoemde zorgkosten dat niet vanuit de zorgpolis van de belanghebbende wordt vergoed of zou worden vergoed. Het eventueel verschuldigde eigen risico wordt niet tot de meerkosten gerekend. Voor het eigen risico wordt geen bijstand verstrekt.
3. Heeft de belanghebbende de referentiepols, dan worden de noodzakelijke meerkosten volledig vanuit de bijstand vergoed.
4. Heeft de belanghebbende een zorgpolis die minder vergoedt dan de referentiepols of is hij in het geheel niet aanvullend verzekerd, dan beperkt de bijstandsverlening voor de noodzakelijke meerkosten zich tot het bedrag waarop hij recht zou hebben gehad als hij de referentiepols zou hebben gehad.
5. Maakt de belanghebbende voldoende aannemelijk dat zijn keuze voor een andere zorgpolis dan de referentiepols op grond van zijn specifieke medische situatie gerechtvaardigd is, dan worden de noodzakelijke meerkosten volledig vanuit de bijstand vergoed.
6. De belanghebbende, die in de loop van een kalenderjaar op grond van een inkomensdaling in aanmerking komt voor deelname aan een gemeentelijke collectieve zorgpolis, kan gedurende het resterende gedeelte van het kalenderjaar aanspraak maken op volledige vergoeding van de noodzakelijke meerkosten vanuit de bijstand.
7. Heeft een belanghebbende, die in verband met een betalingsachterstand bij zijn zorgverzekeraar geen beroep meer kan doen op zijn aanvullende verzekering of niet de mogelijkheid heeft er een af te sluiten, zorgkosten als bedoeld in het eerste lid die als noodzakelijk zijn aan te merken, dan komt het volledige bedrag van die zorgkosten voor vergoeding vanuit de bijstand in aanmerking. Bijstand wordt verstrekt aan de persoon die bereid is een regeling te treffen voor die betalingsachterstand en vervolgens medewerking verleend aan een betalingsregeling.

8. Slechts in zeer bijzondere gevallen kan toch bijzondere bijstand worden verleend voor zorgkosten die niet in het eerste lid worden genoemd of zorgkosten die wel in het eerste lid worden vermeld, maar waarvoor de zorgpolis van de belanghebbende in het geheel geen dekking biedt.

Artikel 11 Kosten van ouderen en mensen met een beperking

Voor bijzondere bijstand komen, na indicering, in aanmerking:

- a. de kosten van warme maaltijden voor zover de werkelijke kosten van de warme maaltijd uitstijgen boven de kosten van een warme maaltijd volgens de prijzengids van het Nibud;
- b. de meerkosten van een noodzakelijk dieet op basis van meerkosten vermeld in de prijzengids van het Nibud;
- c. de meerkosten van het verwarmen van de woonkamer en de slaapkamer(s). De meerkosten worden vastgesteld op € 25 per maand per kamer. Deze kosten kunnen worden geïndexeerd;
- d. de meerkosten van bewassing en slijtage van kleding en beddengoed als gevolg van een handicap of langdurige ziekte overeenkomstig categorie B1.2 genoemd in de GMD lijst.

Hoofdstuk 4 Overige bijzondere bijstand

Artikel 12 Aanvulling levensonderhoud jongeren

Vervallen per 1 juli 2026.

Artikel 13 Kosten voor de vervanging of aanschaf van duurzame gebruiksgoederen

1. De hoogte van de bijstand die als renteloze lening wordt verstrekt voor volledige woninginrichting is afhankelijk van de samenstelling en omvang van het gezin.
2. De gebruikelijke duur van de aflossing van de geldlening voor duurzame gebruiksgoederen is gesteld op maximaal 36 maanden, het gebruikelijke maandelijkse aflossingsbedrag is vijf procent van de van toepassing zijnde bijstandsnorm.
3. Bij toepassing van artikel 48, tweede lid, van de wet bedraagt de aflossing vijf procent en wordt de lening volledig terugbetaald.

Artikel 14 Kosten van kinderopvang en peuterspeelzaal

1. De belanghebbende met een inkomen tot maximaal 110 procent van de van toepassing zijnde bijstandsnorm komt in aanmerking voor bijzondere bijstand voor de eigen bijdrage voor kinderopvang en peuterspeelzaal als er sprake is van een re-integratietraject, het behouden van betaald werk, studie of wanneer er sprake is van een sociaal-medische indicatie. Bij een studie moet het gaan om uit 's Rijks kas bekostigd onderwijs.
2. De belanghebbende met een inkomen boven de 110 procent van de van toepassing zijnde bijstandsnorm komt niet in aanmerking voor bijzondere bijstand voor de eigen bijdrage voor kinderopvang en peuterspeelzaal.

Artikel 15 Begravenis- of crematiekosten

1. De belanghebbende op wie volgens de bepalingen in het huwelijksgoederenrecht en het erfrecht de plicht rust de kosten van lijkbezorging van bloed- en aanverwanten te voldoen, heeft, voor zover het zijn aandeel in de kosten betreft, recht op bijzondere bijstand.
2. Op de bijzondere bijstand als bedoeld in het eerste lid worden middelen uit de nalatenschap van de overledene volledig in mindering gebracht.

Artikel 16 Legeskosten van verblijfsvergunningen

1. De belanghebbende met een vluchtelingenstatus en een inkomen tot maximaal 110 procent van de van toepassing zijnde bijstandsnorm kan in aanmerking komen voor bijzondere bijstand voor kosten van een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd. De belanghebbende met een inkomen boven de 110 procent van de van toepassing zijnde bijstandsnorm komt niet in aanmerking voor bijzondere bijstand voor de kosten van een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd.
2. De hoogte van de bijstand is het verschil tussen de kosten van een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd en de kosten van een paspoort.
3. Kosten van een verblijfsvergunning, anders dan een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd en kosten in verband met naturalisatie, komen niet in aanmerking voor bijzondere bijstand.

Artikel 17 Detentie

Bij een (verwachte) detentie van vier maanden of minder kan gedurende een periode van maximaal vier maanden in de kosten van huur/hypotheekrente, vastrecht voor water en energie en/of bewindvoering worden voorzien. Als de (verwachte) detentie meer dan vier maanden duurt, kan in het geheel geen bijzondere bijstand voor deze kosten worden verleend.

Hoofdstuk 5 Bijzondere bijstand voor woonkosten (woonkostentoeslag)

Artikel 18 Definitie woonkosten

1. Bij bewoning van een huurwoning of gehuurde woonwagen zijn de woonkosten de op de aanvraagdatum geldende huurprijs per maand, als bedoeld in de Wet op de huurtoeslag.
2. Bij bewoning van een eigen woning of eigen woonwagen bedragen de woonkosten de tot een bedrag per maand omgerekende som van de in verband met de aankoop verschuldigde netto (hypotheek)rente en de in verband met het in eigendom hebben van de woning/woonwagen verschuldigde zakelijke lasten.
3. Voor de kosten van (groot) onderhoud wordt geen bijstand verleend.

Artikel 19 Voorliggende voorziening en algemene voorwaarden woonkostentoeslag

1. Uitgangspunt is dat de Wet op de huurtoeslag als een passende en toereikende voorziening geldt in relatie tot bijstandsverlening voor woonkosten.
2. De woonkostentoeslag is bedoeld voor de belanghebbende die door een plotselinge, onvoorziene inkomensdaling met te hoge woonkosten wordt geconfronteerd.
3. De voorwaarde van een plotselinge, onvoorziene inkomensdaling geldt niet voor de statushouder aan wie de gemeente een huurwoning heeft toegewezen met een huurprijs boven de toepasselijke maximale huurprijsgrens uit de Wet op de huurtoeslag.
4. Bijzondere bijstand voor woonkosten kan niet worden verleend aan de Nederlander of de daarmee gelijkgestelde die geen recht op huurtoeslag heeft, omdat hij medebewoning heeft van een niet-rechthebbende vreemdeling. Het gemis aan huurtoeslag ten gevolge van de keuze voor een niet-rechthebbende huisgenoot, komt niet voor bijstandsverlening in aanmerking.
5. De jongere van 18, 19 of 20 jaar oud kan alleen voor een woonkostentoeslag in aanmerking komen als hij redelijkerwijs niet bij zijn ouders kan inwonen en voor zijn kosten van levensonderhoud geen beroep kan doen op zijn ouders omdat:
 - a. de middelen van zijn ouders daartoe niet toereikend zijn; of
 - b. hij redelijkerwijs het onderhoudsrecht jegens zijn ouders niet te gelde kan maken.

Artikel 20 Woonkosten huurwoning

1. De bijzondere bijstand wordt alleen verstrekt als de belanghebbende de huurwoning of de gehuurde woonwagen zelf bewoont.
2. Bij een huurprijs onder de toepasselijke maximale huurprijsgrens uit de Wet op de huurtoeslag en recht op huurtoeslag bestaat er in beginsel geen recht op bijzondere bijstand voor woonkosten.
3. Bij een huurprijs boven de toepasselijke maximale huurprijsgrens uit de Wet op de huurtoeslag en recht op huurtoeslag kan bijzondere bijstand voor woonkosten worden verstrekt voor het deel van de huurprijs waar op grond van de Wet op de huurtoeslag geen huurtoeslag over berekend wordt (het deel van de huurprijs boven de maximale huurprijsgrens).
4. Heeft de belanghebbende door omstandigheden buiten zijn schuld nog geen aanspraak op huurtoeslag, dan kan bijstand worden verstrekt voor de gemiste huurtoeslag. Die bijstand wordt berekend volgens de berekeningssystematiek van de Wet op de huurtoeslag.
5. Aan de verstrekking van de bijstand, bedoeld in het derde lid, wordt de voorwaarde verbonden dat belanghebbende zich maximaal inspant om binnen zes maanden na aanvang van deze bijstand naar woonruimte te verhuizen waarvan de woonkosten wel uit het inkomen kunnen worden voldaan.
6. De bijstand, bedoeld in het derde lid, wordt voor maximaal zes maanden verstrekt. Deze periode kan eenmalig met maximaal zes maanden worden verlengd als belanghebbende nog geen betaalbare woonruimte heeft gevonden, maar wel de aan bijstandsverlening verbonden voorwaarde heeft nageleefd.
7. De bijstand, bedoeld in het vierde lid, wordt verstrekt tot de datum waarop wel recht op huurtoeslag bestaat.

Artikel 21 Woonkosten koopwoning

1. Als de belanghebbende een koopwoning/koopwoonwagen bewoont, kan er bijzondere bijstand in de woonkosten worden verstrekt, indien er sprake is van een uit individuele omstandigheden voortkomende noodzaak om de woning te bewonen.
2. Liggen de woonkosten onder de maximale huurprijsgrens uit de Wet op de huurtoeslag, die voor de belanghebbende zou gelden als hij een huurwoning of gehuurde woonwagen zou bewonen, dan wordt de bijzondere bijstand vastgesteld volgens de berekeningssystematiek van de Wet op de huurtoeslag.
3. Liggen de woonkosten boven de maximale huurprijsgrens uit de Wet op de huurtoeslag, die voor de belanghebbende zou gelden als hij een huurwoning of gehuurde woonwagen zou bewonen, dan wordt de bijzondere bijstand voor het deel van de woonkosten tot aan de maximale huurprijsgrens vastgesteld volgens de berekeningssystematiek van de Wet op de huurtoeslag. Het deel

- van de woonkosten boven de maximale huurprijsgrens komt volledig voor bijstandsverlening in aanmerking.
4. Aan de verstreking van de in het tweede en derde lid bedoelde bijstand worden de volgende voorwaarden verbonden:
 - a. Belanghebbende zet de woning/woonwagen zo spoedig mogelijk na aanvang van de bijstand via een erkende makelaar te koop tegen een marktconforme prijs, en
 - b. Als de woning/woonwagen is verkocht, vraagt belanghebbende zo spoedig mogelijk een urgentieverklaring aan voor woonruimte waarvoor aanspraak op huurtoeslag bestaat of verhuist hij naar woonruimte waarvan de woonkosten uit het inkomen kunnen worden voldaan.
 5. De in het tweede en derde lid bedoelde bijzondere bijstand wordt voor maximaal zes maanden verstrekt.
 6. Als belanghebbende na afloop van de termijn, waarvoor hem met toepassing van het tweede of derde lid bijstand is verleend, nog niet is verhuisd naar een andere woonruimte, maar wel de aan bijstandsverlening verbonden voorwaarden heeft nageleefd, kan de bijstand eenmalig voor de duur van maximaal zes maanden worden verlengd.

Hoofdstuk 6 Afsluitende bepalingen

Artikel 22 Inwerkingtreding

Deze richtlijnen treden in werking op de dag na de bekendmaking, gelijktijdig met de intrekking van de Beleidsregels bijzondere bijstand Participatiewet Zoetermeer 2025.

Artikel 23 Citeertitel

Deze beleidsregels worden aangehaald als: Beleidsregels bijzondere bijstand Participatiewet Zoetermeer 2026.

Burgemeesters en wethouders van Zoetermeer, 23 juni 2026

*de secretaris,
A.S. Meijer*

*de burgemeester,
drs. M.J. Bezuijen*

Toelichting bij Beleidsregels bijzondere bijstand

Inleiding

Het college kan aan burgers die daarvoor niet zelf voldoende middelen hebben, bijzondere bijstand verstrekken voor bepaalde kosten. Artikel 35 van de Participatiewet (hierna: de wet) bepaalt dat het moet gaan om:

- kosten die er daadwerkelijk zijn;
- noodzakelijke kosten van het bestaan;
- kosten die voortkomen uit bijzondere omstandigheden;
- kosten die niet uit vermogen en/of uit inkomen betaald kunnen worden.

In de beleidsregels zijn de regels opgenomen die het college hanteert bij het beoordelen van aanvragen voor bijzondere bijstand. De meeste regels hebben betrekking op 'buitenwettelijk begunstigend beleid'. Dit houdt in dat het college bijstand verleent in gevallen waarin er strikt genomen geen recht op bijzondere bijstand bestaat. De rechter zal het college hier niet op aanspreken, maar zal slechts toetsen of het buitenwettelijke begunstigende beleid juist wordt uitgevoerd.

Buitenwettelijk begunstigend beleid wordt in de regel gebruikt om onevenredige gevolgen en/of maatschappelijk nadelige effecten van een strikte wetstoepassing tegen te gaan. In de artikelsgewijze toelichting zal, waar nodig, worden aangegeven waarom het college in die situatie aanleiding ziet voor buitenwettelijk begunstigend beleid.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsbepalingen In de definitie van 'bijstandsnorm' is opgenomen dat de kostendelersnorm, als bedoeld in artikel 22a van de wet, niet wordt toegepast. Deze toevoeging heeft feitelijk alleen betrekking op de belanghebbende die geen uitkering ontvangt en beschermt de belanghebbende tegen het hebben van draagkracht als hij met andere meerderjarigen in dezelfde woning woont.

Het draagkrachtprincipe moet namelijk worden afgezet tegen de fictieve bijstandsnorm (als men bijstand zou ontvangen). Deze groep zou dan in veel gevallen geen recht meer hebben op bijzondere bijstand. Dat is niet wenselijk.

Artikel 2 Vorm van de bijstand

Uitgangspunt is dat bijstand om niet (dus als een gift) wordt verstrekt. In de artikelen 48 en 51 van de wet is aangegeven dat de bijstand in bepaalde gevallen als lening kan worden verstrekt.

Artikel 48, tweede lid, van de wet bepaalt dat bijstand kan worden verleend in de vorm van een geldlening indien:

- a. de belanghebbende op korte termijn over voldoende inkomsten of vermogen beschikt om de betreffende kosten zelf te kunnen betalen;
- b. de noodzaak tot bijstandsverlening het gevolg is van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan;
- c. de aanvraag een door de belanghebbende te betalen waarborgsom betreft;
- d. het bijstand ter gedeeltelijke of volledige aflossing van een schuldenlast betreft.

Dit betekent ook dat er in geen andere gevallen dan de wet voorschrijft een lening mag worden verstrekt zodat de belanghebbende niet ten onrechte wordt belast met aflossingsverplichtingen aan de gemeente.

Artikel 51 van de wet bepaalt dat voor duurzame gebruiksgoederen bijzondere bijstand in de vorm van een lening kan worden verstrekt. Het college maakt van haar bevoegdheid gebruik om in de hierboven genoemde situaties daadwerkelijk een lening te verstrekken.

Artikel 3 De aanvraag

De wettelijke regel is dat aanvragen voor bijzondere bijstand moeten worden ingediend voordat de kosten zich voordoen. In de praktijk is dit uitgangspunt niet altijd even goed hanteerbaar. Te denken valt aan de situatie waarin een belanghebbende met spoed een noodzakelijke tandheelkundige ingreep moet ondergaan. Het is niet redelijk van hem te verlangen dat hij vóór de ingreep nog snel een bijstandsaanvraag indient. Ook zal de omvang van de kosten op dat moment doorgaans nog niet bekend zijn.

In dit artikel is daarom vastgelegd dat aanvragen binnen drie maanden na factuurdatum moeten worden ingediend. Het college is van oordeel dat de belanghebbende met deze termijn voldoende tijd heeft om bijzondere bijstand aan te vragen.

Wordt de aanvraag na afloop van de termijn ingediend, dan bestaat er in beginsel geen recht op bijstand.

Voorbeeld:

De belanghebbende heeft een advocaat ingeschakeld voor een juridische procedure. De belanghebbende heeft voor de procedure een civiele toevoeging gekregen. Op 1 juli heeft de advocaat het griffierecht van € 78 voor de procedure aan de rechtbank betaald. Met de factuur van 1 september brengt de advocaat het griffierecht bij de belanghebbende in rekening. De belanghebbende heeft dan tot en met 1 december de tijd om voor de factuurbijstand aan vragen. Als de belanghebbende op 1 november de bijstandsaanvraag indient en aan alle overige voorwaarden voor bijstandsverlening is voldaan, heeft hij dus recht op € 78.

In het geval van duurzame gebruiksgoederen, inrichtingskosten of verhuiskosten dient de aanvraag in beginsel vooraf te worden ingediend omdat de noodzaak van de kosten anders vaak niet is te beoordelen.

Daarnaast zijn de kosten doorgaans te voorzien en is het redelijk om ervan uit te gaan dat belanghebbende voor bijvoorbeeld een verhuizing contact opneemt met de gemeente.

Artikel 4 Gemeentelijke normenlijst/Nibud-normen

Bij de uitvoering van de bijzondere bijstand maakt het college in voorkomende gevallen gebruik van de eigen gemeentelijke normenlijst. Als bijstand wordt aangevraagd voor een kostensoort die op die lijst ontbreekt, dan wordt aangesloten bij de Nibud-prijzengids.

Bij bijstand voor duurzame gebruiksgoederen, die altijd in de vorm van een renteloze lening wordt verstrekt, kan de belanghebbende kiezen tussen het betreffende normbedrag uit de gemeentelijke normenlijst en de tweedehandsprijs, die is vastgesteld op de helft van toepasselijke normbedrag. Ook met de tweedehandsprijs moet het mogelijk zijn goederen van relatief goede kwaliteit te vinden (bijvoorbeeld via verkoopsites voor tweedehandsspullen of kringloopwinkels). Het voordeel voor de belanghebbende is in dat geval dat de renteloze lening lager is en hij de gemeente dus minder hoeft terug te betalen.

Artikel 5 Uitgangspunt draagkracht

Draagkracht is dat deel van het vermogen en inkomen dat de aanvrager zelf dient aan te wenden om de bijzondere kosten te voldoen. Uitgangspunt is dat het vermogen en inkomen boven een vastgestelde grens als draagkracht dienen te worden aangemerkt; met andere woorden, middelen die beschikbaar zijn om de bijzondere kosten te voldoen. Het college maakt van zijn bevoegdheid gebruik om de individuele inkomstenstoeslag en individuele studietoelage niet in de draagkrachtbepaling te betrekken.

Artikel 6 Vaststelling van het vermogen en de draagkracht

Het college heeft ervoor gekozen voor de bijzondere bijstand geen afwijkende regels voor de draagkracht uit vermogen vast te stellen. De wettelijke bepalingen voor het vaststellen van het vermogen bij algemene bijstand (bijstandsuitkering levensonderhoud) gelden dus ook voor de bijzondere bijstand.

Voor lid 3 geldt dat niet iedereen met een uitvaartverzekering deze kan afkopen. Dit hangt af van het soort uitvaartverzekering. Afkopen is doorgaans mogelijk bij een kapitaalverzekering en een combinatieverzekering. In het laatste geval gaat dat meestal om het 'vrij besteedbare gedeelte'. Naturaverzekeringen keren niet uit in geld, maar vooraf afgesproken diensten.

Artikel 7 Vaststelling van het inkomen en de draagkracht

De wetgever heeft het college de vrijheid gegeven om te beoordelen in hoeverre belanghebbende inkomen of vermogen kan aanwenden, om de kosten waarvoor bijzondere bijstand is aangevraagd te voldoen. De vrijlatingen genoemd in artikel 31, tweede lid, van de wet zijn gericht op de algemene bijstand. Het college maakt gebruik van haar bevoegdheid om de vrijlating op grond van artikel 31, tweede lid, van de wet toe te passen bij de bijzondere bijstand. Ook de particuliere oudedagsvoorziening wordt vrijgelaten. Dit beleid is verdedigbaar aangezien de collectieve regeling voor ouderen is afgeschaft. Hiermee worden ouderen enigszins tegemoetgekomen. Het benoemen van de relevante vrijlating geeft ook maximale rechtszekerheid aan de belanghebbende.

Met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is de bijstandsnorm voor de alleenstaande ouder komen te vervallen. De alleenstaande ouder heeft sinds die datum recht op de (lagere) norm voor een alleenstaande. Om dit inkomensverlies te compenseren is het kindgebonden budget verhoogd (de Belastingdienst is belast met de uitvoering van die regeling). Om te voorkomen dat deze verhoging ertoe zou leiden dat de alleenstaande ouder, ondanks een gelijkblijvend inkomen, draagkracht zou krijgen, is bepaald dat de verhoging niet als draagkracht in aanmerking wordt genomen.

In navolging van de Beleidsregels Vrijlating Giften Participatiewet Zoetermeer is geregeld dat ook voor niet-uitkeringsgerechtigden, die bijzondere bijstand aanvragen, een vrijlating van giften met een waarde van (in totaal) € 1.800 per kalenderjaar geldt. Hiertoe zijn de artikelen 1 tot en met 5 van de Beleidsregels Vrijlating Giften Participatiewet Zoetermeer van overeenkomstige toepassing verklaard.

Artikel 8 Vaststelling van de draagkracht

Op een indirecte manier kan de gemeente de bijzondere bijstand toegankelijker maken door de draagkracht te versoepelen. In de beleidsregels wordt uitgegaan van een draagkrachtpercentage van 35% en 50% binnen het netto inkomen als dat hoger is dan 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm. De draagkracht wordt in één keer met de bijzondere bijstand verrekend. Dit kan aan de hand van het volgende voorbeeld worden geïllustreerd.

Voorbeeld

Een belanghebbende vraagt bijstand aan voor bijzondere, noodzakelijke kosten van € 1.000. Uit de draagkrachtberekening komt naar voren dat hij in de draagkrachtperiode € 200 aan draagkracht heeft. Er wordt dan € 800 aan bijstand uitgekeerd.

Wanneer in het kader van de Wsnp (Wet schuldsanering natuurlijke personen) beslag is gelegd op het inkomen is er geen draagkracht meer aanwezig om de noodzakelijke en bijzondere kosten te voldoen. De belanghebbende bij wie een gemeentelijke schuldregeling tot stand is gekomen, verkeert in een vergelijkbare situatie. Omdat een deel van zijn inkomsten voor de schuldeisers wordt gereserveerd, kan hij niet meer (volledig) over zijn inkomsten beschikken. Doorgaans wordt er ook een bewindvoerder aangesteld die de financiën beheert.

In de praktijk is het zo dat de belanghebbende in een gemeentelijk traject alle (financiële) mogelijkheden aanwenden om tot een oplossing van de schulden te komen. Om te zorgen dat dit ook daadwerkelijk kan, meent het college dat rekening wordt gehouden met de afgesproken aflossingsruimte zolang iemand in een traject zit. Dit draagt bij aan een verantwoorde bijdrage aan de oplossing van de schuldenproblematiek.

Kortom: er wordt dus, net als voor mensen in de Wsnp, rekening mee gehouden dat er geen of maar beperkte feitelijke draagkracht is voor mensen die in het minnelijke gemeentelijke schuldentraject zitten.

Het college benadrukt in het artikel ook de mogelijkheid om in individuele gevallen af te wijken van de draagkrachtberekening. Zodat er, bijvoorbeeld wanneer iemand op van het inkomen eigenlijk niet in aanmerking komt, toch daar waar dat in individuele gevallen echt noodzakelijk is, bijstand kan worden verleend.

Artikel 9 Vaststelling van de draagkrachtperiode

Het college stelt de draagkracht in principe vast op twaalf maanden. Er kan aanleiding zijn om de draagkracht te wijzigen in individuele gevallen. Afwijken van de periode van twaalf maanden kan ook.

Artikel 10 Zorgkosten

Voor zorgkosten hoeft in principe geen bijzondere bijstand te worden verstrekt. De wetgever en de rechtspraak gaan er namelijk vanuit dat alle noodzakelijke zorgkosten worden vergoed vanuit de Zorgverzekeringswet (ofwel: de basisverzekering) en de Algemene wet bijzondere ziektekosten (Awbz). Zorgkosten, waarvoor die regelingen geen dekking bieden, worden geacht niet-noodzakelijk te zijn.

Het college heeft ervoor gekozen om voor bepaalde zorgkosten, die niet (volledig) vanuit de basisverzekering of de Awbz worden vergoed, toch bijzondere bijstand te verlenen. Het gaat om de noodzakelijke meerkosten van brillen/lenzen, hulpmiddelen/protheses en tandheelkundige hulp. Het niet vergoeden van die kosten zou de maatschappelijke participatie van de belanghebbende in de weg kunnen staan.

Onder meerkosten wordt in dit verband verstaan: het deel van de kosten dat niet vanuit de zorgpolis van de belanghebbende wordt vergoed of zou worden vergoed. Het eventuele eigen risico wordt niet tot de meerkosten gerekend. Voor het eigen risico wordt geen bijstand verleend.

Het uitgangspunt bij de bijstandsverlening voor de meerkosten is dat iedere belanghebbende aanvullend verzekerd is voor zorgkosten. Inwoners van Zoetermeer met een inkomen tot en met 120% van de toepasselijke bijstandsnorm komen in aanmerking voor deelname aan één van de door de gemeente aangeboden collectieve zorgpolissen. De polis met de meest uitgebreide dekking is aangewezen als de referentiepolis. De hoogte van de bijstand is afhankelijk van de polis die de belanghebbende heeft.

Beschikt de belanghebbende over de referentiepolis, dan krijgt hij noodzakelijke meerkosten volledig vergoed. Heeft hij een andere zorgpolis, die minder vergoedt, of is hij in het geheel niet aanvullend verzekerd, dan heeft hij slechts recht op de bijstand die hij zou hebben gekregen als hij wel voor de referentiepolis zou hebben gekozen.

Voorbeelden

Een belanghebbende met de referentiepolis heeft een tandartsrekening van € 400 voor een noodzakelijke ingreep. De referentiepolis keert € 300 uit. Vanuit de bijstand wordt dan € 100 vergoed voor de meerkosten. Heeft de belanghebbende een andere polis, die maar € 200 dekt, dan krijgt hij vanuit de bijstand ook € 100 voor de meerkosten. Dat is namelijk het bedrag dat hij zou hebben ontvangen als hij de referentiepolis zou hebben afgesloten. In deze situatie komt dus € 100 van de tandartsnota voor rekening van de belanghebbende zelf: € 400 - € 200 (zorgpolis) - € 100 (bijstand) = € 100. Is de belanghebbende in het geheel niet aanvullend verzekerd, dan moet hij € 300 zelf betalen. Ook in dat geval bedraagt de bijstand namelijk € 100, zijnde het bedrag dat hij zou hebben ontvangen als hij de referentiepolis had afgesloten.

Het voorgaande is ook van toepassing op de belanghebbende die op grond van zijn inkomen niet kan deelnemen aan een collectieve zorgpolis van de gemeente (inkomen > 120% van de toepasselijke bijstandsnorm). Vergoedt zijn zorgpolis minder dan de referentiepolis of is hij niet aanvullend verzekerd, dan komen dus niet alle meerkosten voor vergoeding vanuit de bijstand in aanmerking. Daar komt nog bij dat de draagkracht van de belanghebbende in dit soort situaties een grote(re) rol speelt: hoe hoger het inkomen, des te groter de kans dat de belanghebbende de meerkosten zelf kan dragen.

Er zijn drie uitzonderingen op hierboven beschreven systematiek:

1. De belanghebbende die op grond van zijn specifieke medische situatie voor een andere zorgpolis dan de referentiepolis heeft gekozen omdat die andere polis een uitgebreidere dekking voor zijn specifieke zorgkosten kent. In een dergelijke situatie kunnen de noodzakelijke meerkosten toch volledig vanuit de bijstand worden vergoed.
2. De belanghebbende die in de loop van een kalenderjaar een inkomensdaling heeft, waardoor hij vanaf dat moment in aanmerking zou komen voor deelname aan een gemeentelijke collectieve zorgpolis. In de regel zal de belanghebbende pas met ingang van het volgende jaar kunnen overstappen naar een collectieve zorgpolis. Vandaar dat hij gedurende de rest van het kalenderjaar aanspraak kan maken op volledige vergoeding van de noodzakelijke meerkosten vanuit de bijstand.
3. De belanghebbende die door een betalingsachterstand bij zijn zorgverzekeraar geen beroep meer kan doen op zijn aanvullende verzekering of niet de mogelijkheid heeft er een af te sluiten. Het

college heeft ervoor gekozen de noodzakelijke zorgkosten van deze belanghebbende volledig te vergoeden.

In het zevende lid wordt met de laatste volzin geregeld dat iemand geen bijstand ontvangt als:

- die bij een aanvraag niet bereid is om de financiële problemen aan te pakken;
- die in het voltraject om tot een regeling te komen of tijdens de regeling niet meewerkt.

Het beleid is op zichzelf gericht om financiële problemen niet in de weg te laten staan van bijstandsverlening. Daar staat tegenover dat van de schuldenaar verwacht worden dat hij er vervolgens alles aan doet om voor de financiële problemen een oplossing te vinden.

Voorbeelden

Uitzondering 1 De belanghebbende heeft een chronische aandoening, waarvoor hij regelmatig in het ziekenhuis speciale behandelingen moet ondergaan. De basisverzekering vergoedt deze kosten niet. De belanghebbende heeft een aanvullende verzekering gevonden die een zeer uitgebreide dekking voor de behandelingen biedt, uitgebreider dan die van de referentiepólis. Daar staat tegenover dat die aanvullende verzekering voor bepaalde andere kosten minder vergoedt dan de referentiepólis. Als de belanghebbende de rekening van € 250 voor zijn nieuwe bril bij zijn zorgverzekeraar declareert, krijgt hij bijvoorbeeld € 100 vergoed, terwijl de referentiepólis € 150 zou hebben uitgekeerd. Op grond van de hoofdregel zou de belanghebbende dan in aanmerking komen voor een vergoeding van € 100 (€ 250 - € 150) vanuit de bijstand. Maar omdat die regel in zijn geval niet van toepassing is, ontvangt hij €150 (€ 250 - € 100).

Uitzondering 2

De belanghebbende heeft een baan waarmee hij 130% van de toepasselijke bijstandsnorm verdient. Per 1 juli raakt hij werkloos en is hij op een bijstandsuitkering aangewezen. Op 1 augustus moet hij met spoed naar de tandarts voor een noodzakelijke behandeling. De kosten bedragen € 500. Zijn zorgpólis vergoedt € 300, de referentiepólis € 400. Omdat belanghebbende een andere zorgpólis dan de referentiepólis heeft -hij kan immers niet tussentijds naar de referentiepólis overstappen-, zou hij met toepassing van de hoofdregel €100 aan bijstand kunnen krijgen (€ 500 - € 400). Maar doordat voor hem een uitzondering geldt, heeft hij recht op € 200 (€ 500 - € 300).

Uitzondering 3

De belanghebbende kan door een betalingsachterstand geen beroep meer doen op de aanvullende verzekering die hij had afgesloten. Hij kan de nota van € 300, die hij van de tandarts heeft gekregen naar aanleiding van een noodzakelijke ingreep, dus niet bij zijn zorgverzekeraar declareren. De referentiepólis zou op de factuur € 200 uitkeren. Als de hoofdregel zou worden toegepast, zou de belanghebbende € 100 aan bijstand krijgen (€ 300 - € 200). In plaats daarvan wordt de € 300 volledig vanuit de bijstand vergoed. Het achtste lid van dit artikel biedt de mogelijkheid tot maatwerk: in zeer bijzondere gevallen kan toch bijstand worden verstrekt voor meerkosten en/of zorgkosten waarvoor op grond van het artikel eigenlijk geen recht bestaat. Of er aanleiding bestaat de uitzonderingsmogelijkheid toe passen, is geheel afhankelijk van de feiten en omstandigheden van het concrete geval.

Artikel 11 Kosten van ouderen en mensen met een beperking

In deze bepaling zijn kosten opgenomen die op individueel niveau kunnen worden verstrekt, omdat de belanghebbende niet in staat is zelfstandig een maaltijd te bereiden, lijdt aan een voedselallergie die gepaard gaat met meerkosten of een ziekte of handicap heeft die hogere bestaanskosten tot gevolg heeft.

Met deze bepaling wordt bijstand verstrekt met een forfaitair bedrag voor de genoemde meerkosten. In beginsel wordt de tegemoetkoming toereikend geacht.

Artikel 12 Aanvulling levensonderhoud jongeren

Per 1 juli 2026 vervallen in deze beleidsregels. Dit artikel is opgenomen in de Beleidsregels Rechtmatigheid Participatiewet Zoetermeer 2026.

Artikel 13 Kosten voor aanschaf en vervanging van duurzame gebruiksgoederen

Als de bijstand op grond van artikel 51 van de wet als leenbijstand wordt verstrekt, is de gebruikelijke maximale duur van de aflossing gesteld op 36 maanden. Dat betekent dat het eventuele deel van het af te lossen bedrag dat na de 36 maanden aflossing nog niet is afbetaald, wordt kwijtgescholden. De aflossing bedraagt vijf procent van het inkomen per maand.

Als een geldlening wordt verstrekt op grond van artikel 48, tweede lid, van de wet, dient de bijstand in zijn geheel te worden terugbetaald.

De aflossing bedraagt vijf procent van het inkomen per maand.

Artikel 14 Kosten kinderopvang en peuterspeelzaal

De bijstand voor de eigen bijdrage voor de kinderopvang is niet alleen bedoeld voor de bijstandsgerechtigde, maar ook voor de belanghebbende met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm. Dit kan de maatschappelijke participatie van de belanghebbende met een relatief laag inkomen bevorderen. De duur van de bijstandsverlening wordt op individueel niveau vastgesteld.

Artikel 15 Begrafnis- of crematiekosten

Bij vergoeding van de kosten van lijkbezorging, waarbij de gemeente geen opdrachtgever is, wordt een vast bedrag voor lijkbezorging gehanteerd. Bij de definitieve hoogte van de verstrekking is het aantal bloedverwanten tot in de tweede graad van belang, ongeacht hun woonplaats. Ook hoeven de bloedverwanten niet in Nederland te wonen. De belanghebbende ontvangt een evenredig deel, afhankelijk van het aantal bloedverwanten. Ook wordt rekening gehouden met de nalatenschap.

Artikel 16 Legeskosten van verblijfsvergunningen

Legeskosten voor een verblijfsvergunning moeten, net als voor de kosten van een paspoort, in beginsel uit het inkomen van de belanghebbende worden voldaan, ook als dat een bijstandsuitkering is. Het college maakt een uitzondering voor de vluchteling die na zijn tijdelijke verblijfsvergunning een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd krijgt. De kosten van een dergelijke vergunning zijn beduidend hoger dan die van een paspoort. De vluchteling met een inkomen tot maximaal 110% van de toepasselijke bijstandsnorm komt daarom in aanmerking voor de meerkosten van de verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd.

Artikel 17 Detentie

De wet biedt geen mogelijkheid om bijstand te verlenen aan de belanghebbende die in detentie zit. Een strikte wetstoepassing kan echter verstrekkende maatschappelijke gevolgen hebben (zoals huurachterstand en afsluiting van water en energie). De gemeente heeft daarom bovenwettelijk begunstigend beleid op dit punt als ingeschat wordt dat de detentie maximaal 4 maanden duurt.

Artikel 18 definitie woonkosten

De woonkostentoeslag is bedoeld voor de belanghebbende die door een plotselinge, onvoorziene inkomensdaling met te hoge woonkosten wordt geconfronteerd. Om te voorkomen dat hij daardoor in de financiële problemen komt, kan er bijstand in de woonkosten worden verstrekt. De voorwaarden waaronder dit gebeurt, zijn opgenomen in de artikelen 18 tot en met 21 van de beleidsregels. In artikel 18 wordt vermeld welke kosten bij een huurwoning en welke bij een koopwoning als woonkosten worden aangemerkt. De aflossingen op een hypotheek worden niet tot de woonkosten gerekend.

Artikel 19 Voorliggende voorzieningen en algemene voorwaarden woonkostentoeslag

In dit artikel is een aantal situaties beschreven waarin wel of geen woonkostentoeslag wordt verstrekt. Het uitgangspunt is dat de Wet op de huurtoeslag geldt als een passende en toereikende voorziening in relatie tot het verlenen van bijstand voor woonkosten. En is bedoeld voor de belanghebbende die door een plotselinge, onvoorziene inkomensdaling met te hoge woonkosten wordt geconfronteerd.

De stathouders die te maken hebben met een huurprijs boven de maximale huurprijsgrens komen ook voor bijstandsverlening in aanmerking. De achterliggende gedachte is dat de gemeente hen in de regel een woning toewijst. Ze kunnen daarom in de regel geen invloed uitoefenen op de (te hoge) huurprijs.

Een Nederlander of een daarmee gelijkgestelde ontvangt geen woonkostentoeslag wanneer een niet-rechthebbende vreemdeling medebewoner is van de woning. Dat er door deze keuze geen recht is op huurtoeslag betekent ook dat er geen bijstand bestaat.

De jongere van 18, 19 of 20 jaar oud komt alleen voor woonkostentoeslag in aanmerking als hij redelijkerwijs niet bij zijn ouders terecht kan om te wonen en ook voor zijn kosten van levensonderhoud geen beroep kan doen op zijn ouders. De reden dat de jongere geen beroep kan doen op zijn ouders is omdat hun middelen daartoe niet toereikend zijn of het onderhoudsrecht jegens de ouders niet te gelde gemaakt kan worden.

Artikel 20 Woonkosten huurwoning

Bij een huurprijs boven de maximale huurprijsgrens bestaat er over het deel boven de maximale huurprijsgrens geen recht op huurtoeslag. Voor dat deel kan voor maximaal zes maanden een woonkostentoeslag worden verstrekt. Aan de bijstandsverlening wordt de voorwaarde verbonden dat de belanghebbende zich gedurende de periode van bijstandsverlening maximaal inspant om woonruimte te vinden waarvoor wel recht op huurtoeslag bestaat. Hierbij kan worden gedacht aan het reageren op (advertenties voor) betaalbare woningen en het onderzoeken van de mogelijkheid om een urgentiever-

klaring te verkrijgen. De gedachte hierachter is dat de belanghebbende niet langer dan strikt noodzakelijk een beroep op de bijstand doet.

Heeft de belanghebbende voldaan aan de voorwaarde waaronder de woonkostentoeslag is verstrekt, maar is het hem nog niet gelukt andere woonruimte te vinden, dan kan de termijn voor de woonkostentoeslag eenmalig met zes maanden worden verlengd.

Het kan voorkomen dat de belanghebbende, die in de loop van een kalenderjaar met een forse inkomensdaling te maken krijgt, dat jaar nog niet in aanmerking komt voor huurtoeslag (bijvoorbeeld omdat zijn belastbare inkomen op jaarbasis nog te hoog is). In een dergelijke situatie kan gedurende het resterende deel van het kalenderjaar een woonkostentoeslag worden verstrekt. Omdat de belanghebbende met ingang van het volgende kalenderjaar wel recht op huurtoeslag heeft, wordt er geen verhuisplicht opgelegd.

Artikel 21 Woonkosten koopwoning

De eigenaar van een woning of woonwagen moet alles in het werk stellen om zijn woonkosten in overeenstemming te brengen met zijn lagere inkomen. Er wordt van hem dan ook verwacht dat hij, met inachtneming van bepaalde voorwaarden, zijn woning of woonwagen te koop zet en, na verkoop van de woning, een urgentieverklaring aanvraagt voor een woning waarvoor recht op huurtoeslag bestaat dan wel op een andere manier zorgt dat hij de beschikking krijgt over betaalbare woonruimte. Heeft de belanghebbende voldaan aan de voorwaarden waaronder de woonkostentoeslag is verstrekt, maar is het hem nog niet gelukt andere woonruimte te vinden, dan kan de termijn voor de woonkostentoeslag eenmalig met zes maanden worden verlengd.